

ОСОБЛИВОСТІ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ТИМЧАСОВОЇ ОКУПАЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Гуцько Катерина Олегівна

курсантка факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції,
спеціальність «Правоохоронна діяльність»
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Тінін Дмитро Геннадійович

ORCID ID: 0000-0002-8593-1706

майор поліції, старший викладач кафедри тактико спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Введення воєнного стану визначається спеціальним правовим режимом і основою функціонування держави у специфічних умовах. Дані аспекти окреслюють надання відповідним органам державної влади, таким як військові адміністрації, органи місцевого самоврядування та поліцейських більш широкого кола повноважень, потрібних для відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, що зумовлене такою загрозою.

Однак, основні питання, які пов'язані з функціонуванням населених пунктів у період воєнного стану хоч і зазнали великих змін, але не втрачають свого глобального значення. Саме питання компетенції поліцейського в умовах окупації є одним із таких невід'ємних першочергових питань. У цей період на функціонування поліції впливають, здавалося б, ті ж фактори, що й у мирний час, проте й вони набувають певної специфіки.

Головною метою в такий період являється оптимізація діяльності поліції під час дії воєнного стану, тому законодавцем було винесено на затвердження законопроект №7147 «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України». Зазначимо також, що цей законопроект був прийнятий Верховною Радою 15 березня 2022 року, а наразі готується на підпис Президента України [1].

По перше, відповідно до ч. 1 ст. 39 ККУ, не є кримінальним правопорушенням нанесення шкоди правоохоронюваним інтересам у випадку крайньої необхідності, тобто для відвернення небезпеки, що загрожує особі чи охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб, а також суспільним інтересам чи інтересам держави, якщо цю небезпеку в даній обстановці не можна було усунути іншими засобами і якщо при цьому не допустили перевищення меж крайньої необхідності [2].

Слід звернути увагу на той факт, що працівники поліції, які залишилися на території свого обслуговування, а саме на окупованих територіях та продовжують виконувати свої прямі обов'язки зможуть завдати шкоди інтересам держави, особливо в контексті іміджу та пропаганди ворога. Але ж, в першу чергу до повноважень поліції належать:

- виявляти причини та умови, що можуть сприяти вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень та вживає відповідно до меж своєї компетенції заходів для їх усунення чи припинення;
- вживати всі можливі заходи, які спрямовані на усунення загроз життю та

здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли через вчинення кримінального, адміністративного правопорушення;

- вживати заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, що постраждали через кримінальні чи адміністративні правопорушення, нещасних випадків, а також людям, що опинилися в ситуації, яка є небезпечною для їхнього життя чи здоров'я [3].

Досліджуючи тему визначення кола повноважень поліцейських як на національному, так і на міжнародному рівні приходимо до висновку, що дане питання не врегульовано на достатньому рівні. Це пояснюється ознакою можливої наявності правоохоронця сторони конфлікту на тимчасово окупованій території. Однак, при відсутності правоохоронної структури на таких територіях, ця обставина обумовлює зростання злочинності.

Отже, вивчаючи зміст ст. 75 «Основні гарантії» Додаткового протоколу 1 [4] вбачаємо чітко визначений перелік злочинів, які повинні припинятись на окупованій території: «заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів»:

1) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема:

1.1) вбивство; 1.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; 1.3) тілесні покарання; 1.4) каліцтво;

2) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі;

3) взяття заручників;

4) колективне покарання; і

5) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій.

На нашу думку, у випадку протидії українським поліцейським на тимчасово окупованій території щодо перелічених вище злочинів не може бути складу кримінального правопорушення, що передбачаються в ст. 111 ККУ. Потрібно зазначити той факт, що перелічені повноваження не містять ніяких ознак шпигунства, надання іноземній державі допомоги у веденні війни.

Відтак, для українців розповсюдженою проблемою виступає наявність місцевих мешканців, не бажання до останнього залишати свої домівки через різноманітні причини. Найрозповсюдженіше ця проблема стосується людей похилого віку, котрі не хочуть покидати свої домівки й переїжджати до більш безпечних міст. До цього ж, багато осіб серед населення турбується про те, що їх житло може бути пограбоване й через це не евакуюються до безпечного місця. Саме тому на нашу думку, на сьогодні необхідно здійснювати роботу з населенням у тому числі й через ЗМІ з метою наголошення на необхідності залишення територій, на яких постійно ведуться бойові дії з метою полегшення діяльності збройним силам України та зменшення ризику втрати цивільного населення [5, с. 6].

Висловлюючи власну точку зору приходимо до висновку, що притягати до кримінальної відповідальності відповідно до ст. 111 ККУ лише через факт того, що працівник поліції продовжує виконувати свої обов'язки та повноваження щодо благоустрою, підтримки національної безпеки, допомоги громадянам не є правильним. В цей же час, якщо поліцейський використовує наявні адміністративні та матеріально-технічні ресурси для допомоги та сприяння діям окупантів, то в такий спосіб правоохоронні органи мають кваліфікувати це як Державну зраду.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону про внесення змін до законів України "Про Національну поліцію" та "Про Дисциплінарний статут Національної поліції України" з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73909.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України № 2341-III від 05.04.2001. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 09.12.2022).
3. Повноваження поліції. Стаття 23. Основні повноваження поліції. URL: <https://police.kiev.ua/kodeksi-ta-zakoni/pro-natsionalnu-politsiyu/97-4-rovnovazhennya-politsiji> (дата звернення 09.12.2022).
4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол 1), від 08 червня 1977 року (995_c23). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (дата звернення 09.12.2022).
5. Тінін Д., Антипова А. ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПОРЯДКУ ТА СПОСОБУ ВЕДЕННЯ БОЮ В УМОВАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ. Молодий вчений. 2022. № 8 (108). С. 5–7. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-8-108-2> (дата звернення: 09.12.2022).